

IX. Relații științifice internaționale

9.1. Acorduri de colaborare a A.Ș.M. cu organizații și centre științifice

Colaborarea internațională în sfera științei și inovării se bazează atât pe relații bilaterale directe dintre institutele de cercetare, cât și pe acorduri cadru de colaborare polivalentă, semnate între Academia de Științe a Moldovei cu alte academii, fundații și organizații internaționale de profil. Întru realizarea acestor deziderate au fost semnate acordurile de colaborare internaționale prezentate în Anexa 8.

Menționăm, în special, acordurile de colaborare științifică cu Academiiile de Științe din mai multe țări și organizații internaționale din domeniul științei și inovării cum sunt Academia Română, Academia de Științe Agricole și Silvicultură „Gheorghe Ionescu-Șișești”, Academia de Științe din Polonia, Academia de Științe Agricole din Ucraina, în rezultatul cărora a fost facilitată participarea cercetătorilor la cele mai prestigioase manifestări științifice, la schimbul de informație și obținerea unui număr considerabil de proiecte și burse cu susținere internațională.

În anul curent, la inițiativa A.Ș.M., a fost elaborat și semnat Acordul Cadru de colaborare științifică între Republica Moldova și INTAS, care a fost ratificat de Parlamentul Republicii Moldova la 17 noiembrie 2005. Ca rezultat al apelurilor comune ale INTAS-Moldova au fost înaintate în anul 2005:

- Proiecte de cercetare - 55
- Burse pentru doctorat și postdoctorat - 13.

Printre acordurile internaționale semnate de Guvern menționăm Acordul de Cooperare Tehnică dintre Republica Moldova și Departamentul Cooperare Tehnică al Agenției Internaționale pentru Energia Atomică (AIEA), elaborat cu concursul nemijlocit al A.Ș.M. și semnat în septembrie 2005 și care trasează direcțiile de cooperare pentru următorii cinci ani:

Tehnici nucleare în sănătatea omului: medicina nucleară, radioterapia, dozimetria și fizica radiativă și medicală;

Tratare prin iradiere: preparate medicinale, farmaceutice și cosmetice; produse alimentare; materiale nano-tehnologice;

Tehnici nucleare în agricultură: managementul durabil al resurselor acvatice; protecția și îmbunătățirea plantelor; cercetări ale resurselor acvatice;

Securitatea nucleară, radioprotecția, managementul deșeurilor și reacționări în situații excepționale, îmbunătățirea legislației și infrastructurii de profil.

9.2. Participarea la programe de cercetări științifice internaționale

În baza semnării acordurilor de cooperare cu Fondul de Cercetări Fundamentale și Fondul Științific Umanitar din Federația Rusă, în anul 2005 au avut loc numeroase concursuri de proiecte comune de cercetare.

Pe parcursul anilor 2001-2005, organizațiile din sfera științei și inovării subordonate A.Ș.M. au realizat aproximativ 300 de granturi cu un volum de circa 11,3 mln Euro (Anexa 9).

Cei mai activi în obținerea granturilor sunt cercetătorii din cadrul Secțiilor de Științe Fizice și Inginerești și de Științe Biologice, Chimice și Ecologice, care au realizat 64% din totalul finanțării granturilor internaționale pe parcursul celor cinci ani de activitate. (fig. 9.1.).

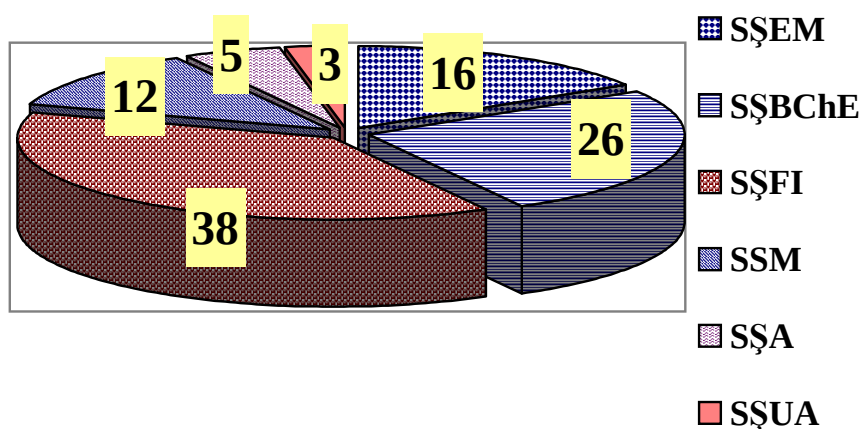

Fig. 9.1. Repartizarea (%) granturilor realizate în anii 2001-2005 în cadrul Secțiilor de Științe ale A.Ș.M.:

(Secția de Științe Fizice și Inginerești (SȘFI), Secția de Științe Biologice, Chimice și Ecologie (SȘBChE), Secția de Științe Economice și Matematice (SȘEM), Secția de Științe Medicale (SȘM), Secția de Științe Agricole (SȘA), Secția de Științe Umanistice și Arte (SȘUA))

Dacă analizăm activitatea cercetătorilor în cadrul Secțiilor de Științe, menționăm că cele mai active organizații sunt Centrul Resurse și Rețele Informaționale și Institutul de Matematică și Informatică (SȘEM), Institutul de Geofizică și Geologie, Institutul de Fizică Aplicată, Universitatea Tehnică din Moldova (SȘFI), Institutul de Chimie, Institutul de Fiziologie a Plantelor, Universitatea de Stat din Moldova (SȘBChE), Universitatea de Stat din Moldova, Institutul Studiul Artelor, Universitatea Pedagogică din Bălți (SȘUA), Institutul Oncologic, Institutul de Cercetări Științifice în domeniul Ocrotirii Sănătății Mamei și Copilului (SȘM), Centrul Republican de Pedologie Aplicată al Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare și Institutul de Cercetări pentru Pedologie și

Agrochimie N.Dimo (SȘA). Contribuții mai importante în susținerea polivalentă a sferei naționale de știință și inovare au realizat în ultimii cinci ani fondurile sau organizațiile CRDF/MRDA-CRDF ~5,0 mln. Euro, AIEA ~2,0 mln. Euro, TACIS ~1,5 mln. Euro, INTAS ~0,6 mln. Euro, NATO ~0,6 mln. Euro, TEMPUS ~0,5 mln. Euro.

9.3. Mobilitatea cercetătorilor și instruirea tinerilor specialiști în centre științifice de peste hotare

În cadrul schimbului echivalent cu Academia Română, 20 de cercetători din Republica Moldova au participat la stagii de cercetare în România și 25 de cercetători din România și-au realizat lucrări de cercetare la instituțiile științifice ale A.Ș.M. În procesul vizitelor efectuate la Academia Română, colaboratorii științifici ai A.Ș.M. au avut posibilitatea să se documenteze la Instituțiile de Cercetare, la Biblioteca Academiei Române, Arhiva Națională a României și la alte centre științifice în scopul aprofundării lucrărilor de cercetare. Academia de Științe a Moldovei a efectuat, de asemenea, schimb echivalent de cercetători cu Academiile de Științe ale Ungariei și Poloniei.

Printre realizările din acest an, ce țin de domeniul cooperării internaționale a Federației Mondiale a Savanților din Elveția, este și oferirea pentru tinerii cercetători din Republica Moldova a 15 burse pe durata de un an pentru realizarea proiectelor de cercetare în domeniul fizicii corpului solid, chimiei, microbiologiei, fiziologiei, medicinei, economiei, sociologiei etc.

Pe parcursul anului 2005, un rol important în dezvoltarea relațiilor de cercetare și colaborare l-au avut vizitele Președintelui A.Ș.M. academician Gheorghe DUCA. În cadrul vizitei de lucru la Institutul Unificat de Cercetări Nucleare din Dubna, Rusia, din 17-18 martie 2005, Gh. Duca a prezentat o alocuțiune în viziunea țării noastre asupra activității institutului. În perioada deplasării de serviciu în orașul Minsk, Republica Belarus, din 26 – 27 august 2005, la invitația Academiei Naționale de Științe din Republica Belarus a avut loc o întrevedere cu domnul M.V.Measnicovici, președintele Academiei Naționale de Științe din Republica Belarus și membrii Prezidiului A.N.Ș.B. Partea belorusă a apreciat înalt acțiunile întreprinse de conducerea de vîrf a Republicii Moldova în vederea susținerii comunității științifice: adoptarea Codului cu privire la știință și inovare, încheierea Acordului de parteneriat cu Guvernul Republicii Moldova, sporirea finanțării științei, alocarea mijloacelor pentru știință și inovare doar prin concurs, alocarea mijloacelor financiare pentru procurarea echipamentului și întreținerea edificiilor.

În zilele de 28-30 septembrie 2005 academicianul Gh. Duca a participat la lucrările Conferinței internaționale „Penser l’Europe ”(ediția a IV-a), de la Sinaia, România, cu genericul armonizarea relațiilor interetnice, unde a prezentat un raport despre situația respectivă în Republica Moldova. Raportul a trezit un viu interes și a fost înalt apreciat de participanți.

La lucrările celui de al III-lea For Științific Internațional organizat, în perioada 10-12 noiembrie 2005, la Budapesta de Academia de Științe a Ungariei, în colaborare cu UNESCO și ICSU, Președintele Academiei de Științe a Moldovei a prezentat o comunicare privind reforma științei în Republica Moldova.

La 8 noiembrie 2005, în cadrul Zilei de informare cu tema „COST Information Day in RM”, organizată de A.Ș.M., președintele COST Federico Fedi a prezentat referatul „COST Activity and Trends for Future”. Informațiile prezentate și discuțiile pe parcursul seminarului au reiterat necesitatea aderării comunității științifice moldave la acest for internațional interguvernamental din Europa.

În cadrul programelor de cercetare, savanții Secțiilor de Științe ale A.Ș.M. au efectuat delegații peste hotarele republicii.

Analiza delegațiilor cercetătorilor științifici din Republica Moldova denotă un număr predominant de deplasări peste hotare ale savanților din cadrul Secției Științe Medicale, în raport cu celelalte secții de științe, unde preponderența o deține Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „N.Testimițanu” (fig.9.2.).

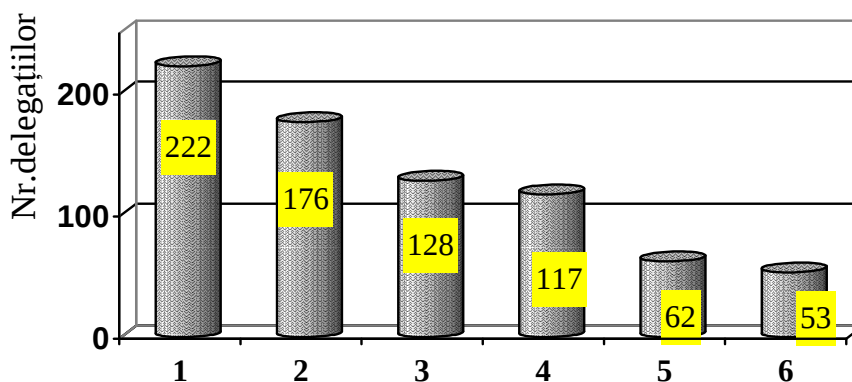

Fig. 9.2. Repartizarea delegațiilor peste hotare pe Secțiile de Științe ale A.Ș.M.: 1-SȘM, 2-SȘFI, 3-SȘUA, 4-SSBChE, 5-SȘEM, 6-SȘA, anul 2005

Deși cele mai frecvente delegații au loc tradițional la partenerii de cercetări din țara limitrofă România și din CSI (în special Federația Rusă și Ucraina), numărul total de delegații în țările Uniunii Europene prevalează asupra celor din țările CSI. Susținerea financiară considerabilă

a sferei științei și inovării din fondurile CRDF și MRDA-CRDF (aproximativ 5 mln Euro în 2001-2005) asigură și creșterea numărului de cercetători invitați în SUA (fig. 9.3.) pentru stagii, participări la conferințe, măsurări și elaborări comune.

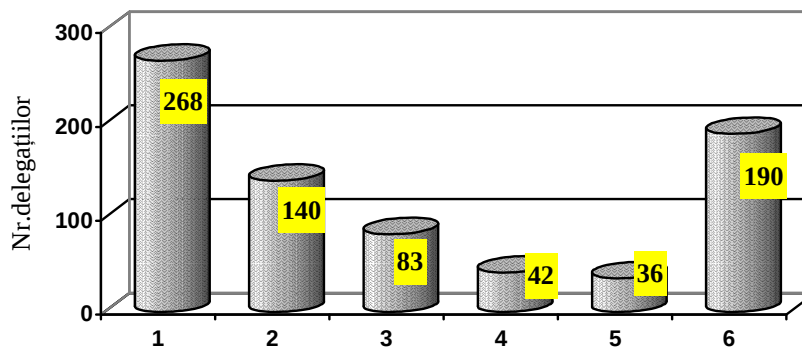

Fig. 9.3. Numărul delegațiilor peste hotare și cele mai frecventate țări în a. 2005
1 - România, 2 - Federația Rusă, 3 - Ucraina, 4 - Germania, 5 - SUA, 6- alte țări.

Frecvența delegațiilor pe diverse țări se menține, cu mici excepții, pentru toate cele șase secții de științe (vezi fig. 9.4., 9.5, 9.6, 9.7).

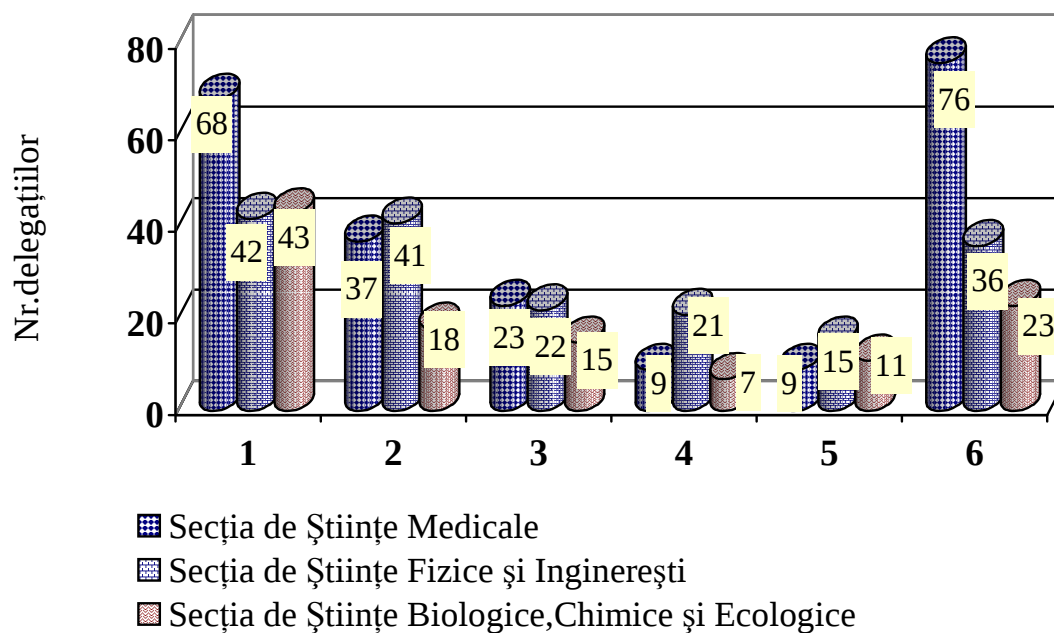

Fig. 9.4. Frecvența delegațiilor de peste hotare:

1 - România, 2- Federația Rusă, 3 - Ucraina, 4 - Germania, 5 - SUA, 6 - alte țări

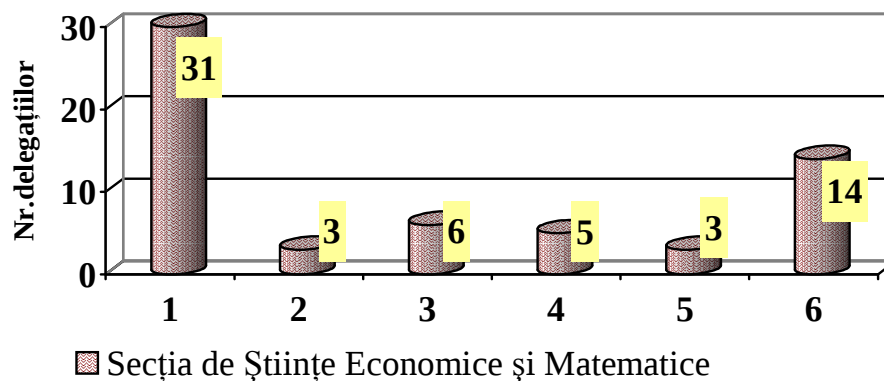

Fig. 9.5. Frecvența delegațiilor din Republica Moldova în străinătate:
1 - România, 2 - Federația Rusă, 3 - Ucraina, 4 - Belarus, 5 - Belgia, 6 - alte țări.

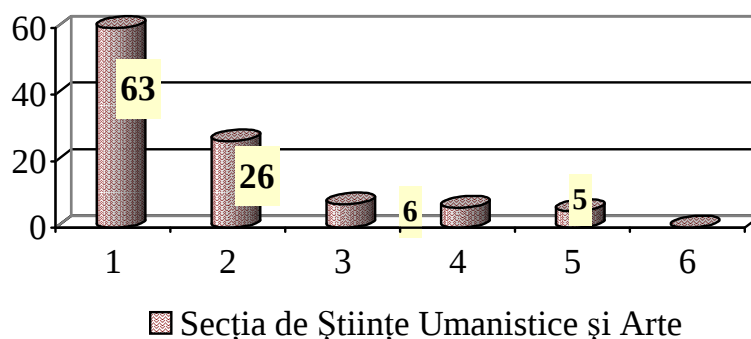

Fig. 9.6. Frecvența delegațiilor din Republica Moldova în străinătate:
1 - România, 2 - Federația Rusă, 3 - Ucraina, 4 - Egipt, 5 - Franța, 6 - alte țări.

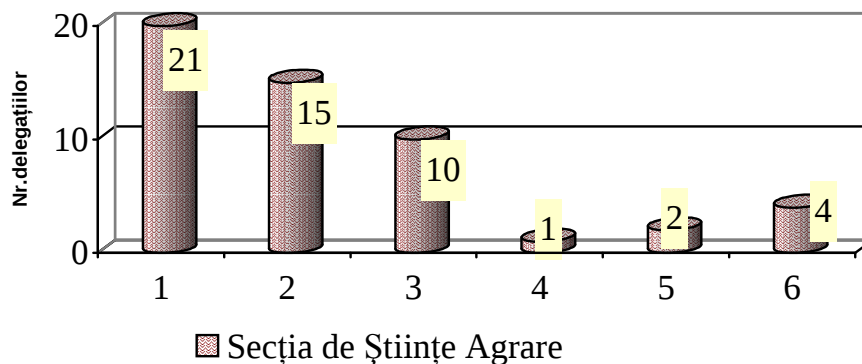

Fig. 9.7. Frecvența delegațiilor din Republica Moldova în străinătate:
1 - România, 2 - Federația Rusă, 3 - Ucraina, 4 - Germania, 5 - SUA, 6 -alte țări.